

4. 5. 2018

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Česká republika: spotřebitelské testy před Ústavním soudem

Ve svém rozhodnutí[1] ze začátku března 2018 Ústavní soud ČR zamítl ústavní stížnost společnosti Karlovarské minerální vody, a.s., (KMV), známého výrobce minerálních vod. KMV podala ústavní stížnost proti rozhodnutím obecných soudů. Ústavní soud hodnotil zejména vzájemnou interakci práva na dobrou pověst (výrobce) s právem na kritiku a její přípustnou míru. Vyslovil se rovněž k rozdílům, které vidí mezi spotřebitelskými testy a reklamní kampaní. Soud se přitom přiklonil na stranu spotřebitelských organizací přinášející spotřebitelské testy různých výrobků.

Noerr

Skutkově šlo o následující. Časopis dTest zveřejnil koncem roku 2009 výsledek spotřebitelských testů s názvem „Opravdu víte, co pijete?“. Testy srovnávaly téměř 20 značek balených neperlivých vod, a to vod kojeneckých, přírodních a minerálních. Testován byl obsah mikroorganismů, prvků žádoucích i nežádoucích a látek zdravotně závadných. U článku byla zveřejněna i tabulka srovnávající hodnoty naměřené Státním zdravotním ústavem. U jedné z balených pitných vody vyráběných KMV byl uveden obsah sodíku, přičemž tato hodnota byla označena symbolem černého trojúhelníku, který znamenal „zvýšený, resp. vysoký obsah“. Ke každé hodnocené vodě byl také v dTestu zveřejněn komentář. V případě předmětného testovaného vzorku kromě úrovně obsahu sodíku i negativně hodnotící objev nedovolených cizorodých organických látek (benzo(ghi)perylenu a trihalomethanů). Dtest zveřejnil i úvahy o tom, jak se tyto látky do vody mohly dostat. Dalším zajímavým aspektem případu bylo, že daná voda byla označena nápisem „jen 0,002 % sodíku“. Takové tvrzení zřejmě v některých spotřebitelích může vyvolat určitá očekávání ohledně toho, že obsah sodíku je zde (relativně) nízký. Voda však přitom měla z hodnocených vod obsah sodíku druhý nejvyšší (a třikrát vyšší než byl průměr ostatních výrobků).

KMV se takto prezentované výsledky nelíbily a napadly je soudně u Městského soudu v Praze. Pro spor se v některých kruzích vžilo označení „soud o černý trojúhelníček“. KMV před soudem zejména požadovaly, aby se dTest za uvedení tohoto znaku omluvil, protože obsah sodíku se nedostal nad zákonnou mez. To dTest to odmítal učinit. Bránil se mimo jiné tvrzením, že testy prováděné spotřebitelskými organizacemi se odlišují od kontrol prováděných regulátory, kteří pouze analyzují soulad se zákony či vyhláškami. Srovnávací testy spotřebitelských organizací naproti tomu dle dTestu srovnávají více výrobků a v zájmu informovanosti spotřebitelů jdou jejich závěry často nad rámec právních předpisů. DTest navíc zjištěné výsledky interpretuje tak, aby byly na rozdíl od státních zkušebních protokolů srozumitelné i běžným čtenářům. Dtest dále tvrdil, že pokud by ztratil možnost vyhodnocovat a srozumitelně interpretovat výsledky testů, nemohl by prezentovat prakticky nic než (nesrozumitelné) zkušební protokoly. Nebylo by ani možné srovnání mezi výrobky navzájem a interpretace výsledků, které pomáhají spotřebitelům v nákupním rozhodování.

Městský soud žalobě z velké části vyhověl a uložil dTestu povinnost se za černý trojúhelníček omluvit. DTest se proti rozsudku odvolal. Odvolací Vrchní soud v Praze rozsudek změnil tak, že žalobu zamítl. Ve svém rozhodnutí zdůraznil, že proti tvrzenému zásahu do dobré pověsti KMV stálo právo dTestu na svobodu projevu a šíření informací. S odkazem na existující judikaturu tvrdil, že ani (případně) zveřejnění nepravdivého údaje nemusí nutně znamenat neoprávněné poškození dobré pověsti právnické osoby. Aby se tak stalo, zásah by musel přesáhnout určitou míru intenzity. Naměřené hodnoty látek a ukazatelé kvality testovaných vod byly však vesměs pravdivé. U komentářů se potom jednalo o hodnotící soudy založené na vlastním úsudku dTestu, které ovšem měly ve vysoké míře reálný základ. Text neměl dle soudu za cíl poškodit výrobky KMV a nevybočil z přípustných mezí přiměřené kritiky.

Rozsudek Vrchního soudu byl napaden ze strany KMV dovoláním k Nejvyššímu soudu, ten však dovolání odmítl. KMV se tak následně obrátila s ústavní stížností na Ústavní soud ČR.

Ústavní soud stížnosti nevyhověl. Vyslovil se naopak tak, že *kritický projev sdružení na ochranu spotřebitelů nelze klást naroveň jiným projevům veřejné kritiky, jež mají difamační potenciál. Daný článek sice vykazuje znaky komerčního projevu (commercial speech), ale jeho působení je nasměrováno nikoli soutěžně či reklamně, ale v „obráceném gardu“.* Účelem článku zde byla dle Ústavního soudu *ochrana spotřebitele spočívající ve varování před nežádoucími vlastnostmi výrobků. Ochrana spotřebitele jako slabší strany vůči prodávajícímu, resp. výrobci vyžaduje jinak zacílená kritéria, než je tomu u ochrany spotřebitele před reklamním projevem. Jedním z měřítek tu musí zůstat prvek přípustně laděné diskuse determinované vztahem kvality výrobku a ochrany veřejného zdraví. Druhým z kritérií musí být náležitá odbornost hodnocení testovaného produktu; místo tu má volba přiměřených prostředků hodnocení, nikoli však evidentní nadsázka, přemíra exprese, sugestivnosti nebo dokonce zjevná manipulace s hodnocením v neprospěch prodejce či výrobce.* Kritický projev tak dle závěrů Ústavního soudu *požívá ústavní ochranu. Je totiž přiměřeným prostředkem k dosažení sledovaného účelu, jímž byla ochrana spotřebitele; ta je též společensky aprobovaným legitimním cílem, vykonává-li ji zákonem předvídaný subjekt práva.* Ústavní soud tak v zásadě potvrdil názor Vrchního soudu v Praze, že k nežádoucímu excesu na straně dTestu nedošlo. Použitá škála hodnocení výrobků a grafické symboly plnící výstražnou funkci (černý trojúhelník, červené zvýraznění textu) *náleží při korektním použití mezi přiměřené hodnotící soudy.*

Ústavní soud závěrem zdůraznil, že nijak nehodnotil kvalitu dané vody. Ve svém nálezu se věnoval toliko problematice obsahu spotřebitelského testu. Dospěl přitom k závěru, že tento test sice vykazoval určité nedostatky, nicméně tyto nedostatky nedosáhly kritické úrovně a proto dal za pravdu dTestu.

JUDr. Ing. Jaroslav Tajbr,
Senior Associate

[Noerr s.r.o.](#)

Na Poříčí 1079/3a
110 00 Praha 1

Tel.: +420 233 112 111

Fax: +420 233 112 112

[1] Dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | [www.epravo.cz](#)

Další články:

- [DEAL MONITOR](#)
- [Tři dekády v advokacii a otevřený pohled na to, co profesi i justici nejvíc škodí](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Vybrané otázky poskytování zdravotních služeb na dálku](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Ombudsman na Maltě - základní parametry a role. A v čem bychom se mohli poučit i my v Česku?](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Rozhovor s JUDr. Veronikou Janoušek Rudolfovou, samostatnou advokátkou specializující se na sportovní právo](#)
- [DEAL MONITOR](#)